

HERDENKING van de VIJFTIGSTE VERJAARDAG van de HONGAARSE REVOLUTIE
Senaat 25 oktober 2006

Mevrouw de voorzitter van het Hongaarse Parlement
Mevrouw de voorzitter van de Belgische Senaat

.....

Dames en heren, Jó estét kívánok!.

Misschien ben ik in het kader van deze herdenking een buitenbeentje. De alerte organisatoren van deze bijeenkomst hebben ontdekt dat mijn moeder van Hongaarse afkomst is. Daar ben ik trots op en ik ben vereerd dat ik vandaag hier in het halfroond van de Belgische senaat het woord mag voeren.

Ik wil een sfeerbeeld schetsen van de situatie vooral in Vlaanderen om aan te tonen dat er enige sympathie bestond om de vluchtelingen van 1956 op te vangen, dat de voedingsbodem er was om deze mensen met open armen te ontvangen.

De eerste golf vluchtelingen na de eerste WO noem ik, om de huidige terminologie te gebruiken, economische vluchtelingen; de tweede golf, na 1956, beschrijf ik als politieke vluchtelingen.

Mijn moeder kwam naar Vlaanderen met een volle trein Hongaarse kinderen op herstelverlof. Zij kwamen naar hier om de armoede, de honger en de miserie in eigen land eventjes te vergeten. Ik zeg wel degelijk naar Vlaanderen, omdat in Wallonië, voor zover ik weet, geen kinderen terecht kwamen. Sommige kinderen keerden nog een paar keren terug, anderen werden geadopteerd door Vlaamse gezinnen, of huwden met een Belgische man of vrouw. Prof. Caestecker spreekt over een caritatieve immigratie, “un courant d’immigration de nature caritative”. Volgens het jaarboek van de “Ligue pour la protection de l’enfance” zijn tussen 1920 en 1930 21.542 kinderen aangekomen. Alvast kunnen we een oproep doen aan de overheid om over dit belangrijke fenomeen wetenschappelijk historisch onderzoek te financieren. Mevrouw Vera Hajto (hier aanwezig) bereidt een doctoraat voor over dit onderwerp, zonder financiële steun.

Mijn moeder is in Boedapest geboren in 1920 en kwam op vakantie, om de hongersnood in eigen land te ontvluchten. Ze waren met vele kinderen in december 1926, die naar Vlaanderen kwamen, via de organisatie “Comité belge de secours aux enfants de la Hongrie”. Deze Belgische vereniging organiseerde de opvang en plaatsing van kinderen in België. Haar legitimatie-pasje werd uitgegeven door de Hongaarse “Ligue pour la protection de l’enfance”. Deze Hongaarse organisatie verzorgde het transport van de kinderen tot in België. Dit project werd gefinancierd door de nog steeds bestaande organisatie “Save the Children Fund”. In vele parochies werd er van op de preekstoel een oproep gedaan om Hongaarse kinderen op te vangen. Ze kwam in een kleine landelijke gemeente terecht waar ze kracht en energie kwam opdoen om na een vakantie terug te keren. Maar in haar geval werd tijdens haar verblijf gevraagd aan het pleeggezin of ze niet voorgoed kon blijven, haar moeder was al gestorven en haar vader stierf in februari 1927 toen ze dus hier was. Een vriend op de huidige Dienst Vreemdelingenzaken beweert dat mijn moeder hier illegaal verbleef, van 1926 tot 1940, toen ze met een Belg huwde.

Ze werd “liefdevol opgenomen”, zoals ik op haar doodsbrief schreef, in een kleine dorpsgemeenschap. Ze bleef nog in schriftelijk contact met haar broer tot tijdens de tweede wereldoorlog. Daarna kreeg ze geen brieven meer van hem, waardoor ze veronderstelde dat

hij gesneuveld was. Pas later, toen moeder gestorven was, zijn we te weten gekomen dat het Internationale Rode Kruis het adres van mijn moeder na de oorlog niet meer vond. Inderdaad ze was ondertussen gehuwd en verhuisd.

Heel wat Hongaarse meisjes keerden terug voor een tweede periode, of als dienstmeisje (seffens iets meer hierover). Zo kwamen er huwelijken van en bleven dus in België wonen.

Eén verhaal wil ik speciaal vermelden. Istvan, Stefaan, Regöczi kwam in 1926 terecht bij de pastoor-deken van Poperinge en bleef er een jaar. Zeven jaar later, in 1933 kwam hij terug, te voet van Boedapest naar Poperinge. (na een mislukte poging met de fiets!) Hij schreef er een boek over “Als Vlaanderen terugroept”. Hij zou hier 10 jaar blijven. Hij volgde priesterstudies op het seminarie van Brugge, werd in 1943 priester gewijd en ging terug naar Boedapest. Tijdens het communistische regime had hij het zeer moeilijk. Hij verbleef zes jaar in de gevangenis op verdenking van anti-communistische praktijken. Hij ontfermde zich over weeskinderen en stichtte er een jeugdbeweging “De Arendsjongskes” naar het voorbeeld van de K.S.A., de katholieke studenten actie in Vlaanderen. Hij schreef verschillende boeken, die later ook in het Hongaars werden vertaald en die een tiental jaar geleden gebundeld werden en uitgegeven in Boedapest.

In 1991 was ik bij hem op bezoek en hij schreef in het boek dat ik van hem kreeg de opdracht “AVV-VVK”, Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Christus, het symbool dat ook op de IJzertoren in Diksmuide staat. Een schitterend voorbeeld van perfecte integratie! Stefaan Regöczi, die onlangs negentig werd, ontving verschillende Hongaarse onderscheidingen en onlangs kreeg hij de hoge kerkelijke onderscheiding van prelaat .

In de Westhoek is de vereniging “Het werk der Arendjongkes” nog altijd zeer actief. (Enkele leden van het bestuur zijn hier aanwezig.)

In 2004 werd nog een tentoonstelling over hem en zijn werk georganiseerd in Poperinge.

Mevrouw Hajto heeft onderzoek gedaan naar de zgn Hongaarse dienstmeisjes. Zij kwamen tussen 1930 en 1949 naar Vlaanderen werken in een actie die georganiseerd werd door de BGJG (de Bond van Grote en Jonge Gezinnen). Het waren vaak meisjes die hier reeds op zogenaamd vakantie kwamen en later dus terugkeerden om hier te werken. Alles was gereguleerd en begeleid door mensen van de sociale dienst van de Bond, die zelf van Hongaarse afkomst waren en reeds betrokken waren bij de eerder vermelde kinderactie.

Na de tweede wereldoorlog, in de periode 46-48 kwamen opnieuw Hongaarse kinderen naar België, ditmaal onder de auspiciën van Caritas Catholica.

Een andere Hongaarse Vlaming is mevrouw Irène Horvath. Zij schreef het boek “Land zonder ooievaars”. Zij verbleef lange tijd in Hofstade bij Aalst. Na enkele jaren keert ze terug naar Hongarije om er te studeren. Maar ze komt bij het begin van de tweede wereldoorlog terug naar België en trouwt er in 1945. Op 85jarige leeftijd brengt ze in haar boek een ontroerende getuigenis. Ze woont nog altijd in Brussel.

Wie ook bekend is bij ons als Hongaarse Vlaming is Sandor Szondi. Hij was actief in het Vlaamse verenigingsleven in Etterbeek. Een stichting ter bevordering van de Nederlandse cultuur in Brussel is naar hem genoemd.

Ik vond nog een krantenknipsel terug van een vereniging in Turnhout, het Europees centrum voor Hongaarse documentatie”, met een oproep hen documentatie te bezorgen over de Hongaarse kinderen opgenomen in Vlaamse gezinnen. Deze archiefstukken blijken vandaag onvindbaar.

De brieven die ik schreef naar mijn neef, die ik voor de eerste keer ontmoette in 1991, werden vertaald door een religieuze, die me vertelden dat in haar congregatie, de Zusters van Vorselaar, heel veel Hongaarse meisjes zijn ingetreden.

Ik vond in mijn niet systematisch geordend “archief” een krantenknipsel terug met het verhaal van een gezin uit Heusden-Zolder die een verre neef in Hongarije na zoveel jaren ontdekt had.

In Ieper werkt er op dit ogenblik een Hongaars-Vlaamse Vriendenkring West-Vlaanderen en de verantwoordelijke, Frederik Vandenbroucke, vertelde me volgend boeiend verhaal. In 1920 stichtte Edouard Froidure de vereniging “L’oeuvre de l’ Enfance Hongroise”. Tijdens de jaarlijkse processie op de Sint-Niklaasparochie stapte hij mee op met de groep “O.L.Vrouw van Hongarije”. Op de Grote Markt van Ieper had hij na de verwoestingen van de eerste wereldoorlog, een statig herenhuis gebouwd, met in de gevel het wapenschild van Hongarije met de tekst “Hiszek egy”, het Hongaarse credo, een gebed dat dateert van kort na het Trianon-verdrag uit 1920 (verdrag van Versailles).

De bekende katholieke vereniging Oostpriesterhulp heeft ook een belangrijke rol gespeeld in verband het sensibiliseren van de bevolking voor de Oost-Europese problematiek. Pater Werenfried van Straten, “de spekpater” genoemd, deed een oproep om de Duitsers en de priesters uit het Oosten (vandaar Oostpriesterhulp) die uit de door Rusland bezette gebieden waren verdreven, te helpen met levensmiddelen en kleren. Zo organiseerde Oostpriesterhulp, in 1956, in ontelbaar vele gemeenten, inzamelacties van goederen, bestemd voor Hongarije. Dit gebeurde met de bekende “kapelwagens”: grote vrachtwagens die konden omgebouwd worden tot kapel. Tijdens de opstand werden stille wakes en fakkel-optochten gehouden. Pater Werenfried ontmoette kardinaal Mindszenty nadat hij gevlucht was naar de Amerikaanse ambassade en er tot 1971 in vrije ballingschap verbleef. Dat wisten we allemaal en dat fascineerde ons als opgroeiende jeugd.

Dames en heren,

Waarom wou ik dit allemaal vertellen? Hoe passen deze verhalen in deze herdenking.

Ik wilde met mijn uiteenzetting aantonen dat er bij ons, in 1956, een zeer duidelijke interesse en zelfs sympathie bestond voor de Hongaarse samenleving. In heel veel dorpen werden vroeger de mensen geconfronteerd met die moeilijke Hongaarse familienamen van mensen uit de eerste vluchtelingenstroom. Hongarije was in België geen onbekend land. Aangewakkerd door de strijd van de Katholieke Kerk tegen het communisme en door de caritatieve acties van Oostpriesterhulp was er een goede sfeer om opnieuw welwillend te staan tegenover de Hongaarse vluchtelingen, die nu om ideologische of politieke redenen waren gevlucht of zelfs gedeserteerd uit het Hongaarse leger.

Onze hedendaagse samenleving zou deze generositeit als voorbeeld moeten nemen. Ons land was in de jaren twintig en vijftig van de vorige eeuw veel minder welvarend dan vandaag. En toch stond onze samenleving open voor de noden van de mensen van een ver land, die zich wilden bevrijden van de communistische dictatuur.

Ik hoop dat deze bijeenkomst een oproep mag zijn tot onze hedendaagse bevolking om de vreemdelingenproblematiek met een open en menslievende geest te benaderen. Ik wens het Hongaarse volk van vandaag veel succes toe in een open en democratische samenleving.

Dank u voor uw aandacht. Köszönöm szépen